

Ghid
pentru tratarea cazurilor de abuz sexual,
comise de către clerici,
asupra minorilor

2019

Recunoscut de Congregația pentru Doctrina Credenței

la 31.01.2019 cu Prot. 191/2010 - 67244

Promulgat în Plenara CER din 6-8 mai 2015

Conferința Episcopilor din România
Secretariatul General
Str. Diligenței, 24 – 031555 – București, România
Tel: +4 031 436 12 50
Email: secretariat@episcopat.ro
www.bisericacatolica.ro

Ghid pentru tratarea cazurilor de abuz sexual, comise de către clerici, asupra minorilor

Preambul

Conferința Episcopilor din România luând act de dorința Sfântului Scaun de a crea în Biserică un ambient de siguranță pentru copii și tineri (cfr. Scrisoarea *Congregației pentru Doctrina Credenței* din 03.05.2011) vrea să-și arate deplina participare la împlinirea acestui deziderat. Răspunzând cererii Sfântului Scaun de a pune la dispoziție un ghid pentru tratarea cazurilor de abuz sexual asupra minorilor de către clerici, Conferința Episcopilor din România reunită în sesiune de primăvară, între 07-10 mai 2012, la Blaj, în sediul Arhiepiscopiei Majore din Alba Iulia și Făgăraș a stabilit următoarele articole privind modalitatea de acțiune în cazul unui cleric acuzat de abuz sexual asupra unui minor.

De asemenea menționăm că aceste articole au fost revizuite conform scrisorilor Congregației pentru Doctrina Credenței din 11 ianuarie 2014 și 10 decembrie 2014, în Sesiunile Plenare ale Conferinței Episcopilor din România de la Timișoara în perioada 2- 4 septembrie 2014 și de la Satu Mare în perioada 6-8 mai 2015.

De la început menționăm că noi episcopii și eparhii români ne însușim cuvintele Sfântului Papă Ioan Paul al II-lea care spune în termeni clari că abuzarea sexuală a copiilor și tinerilor este „greșită după orice standard și în mod corect considerată o crimă de către societate; este de asemenea un păcat îngrozitor în ochii lui Dumnezeu“ (Alocuțiune către Cardinalii Statelor Unite și Oficialilor din Conferință, 23 aprilie 2002).

În acest spirit, principiile și procedurile Ghidului sunt integrate în viața Bisericii pentru a asigura un ambient de siguranță pentru copii și tineri.

Prin aceste măsuri și multe altele, noi episcopii și eparhii români rămânem dedicați siguranței copiilor și tinerilor noștri, vom face tot ce stă în puterea noastră pentru a proteja copiii și tinerii, și vom lucra cu clerul nostru, persoanele consacrate și laici pentru a asigura un climat de încredere și armonie în comunitățile noastre de credință, așa cum ne rugăm să vină împărăția lui Dumnezeu, aici pe pământ, precum este în cer.

Pentru a transpune în realitate obiectivele noastre privind un mediu sigur în cadrul Bisericii pentru copii și tineri și prevenirea abuzării sexuale a minorilor de către cler, noi, membrii Conferinței Episcopilor din România, am schițat în acest Ghid o serie de măsuri practice și pastorale, și ne angajăm să le luăm în diecezele și eparhiile noastre.

Promovarea vindecării și reconcilierea cu victimele/supraviețuitorii abuzurilor sexuale asupra minorilor

Articolul 1. Diecezele / eparhiile trebuie să ajungă la victimele/supraviețuitorii și familiile acestora și să arate un angajament sincer față de bunăstarea lor spirituală și emoțională. Prima obligație a Bisericii în ceea ce privește victimele, ține de vindecare și reconciliere. Fiecare dieceză / eparhie trebuie să ajute fiecare persoană care a fost victima abuzării sexuale ca minor de către oricine aflat în serviciul Bisericii, fie că abuzul a fost recent fie că s-a petrecut cu mulți ani în urmă. Acest ajutor poate să includă furnizarea de consiliere, asistență spirituală, grupuri de sprijin și alte servicii sociale asupra cărora victima și dieceza/eparhia cad de acord.

Prin ajutorul pastoral acordat victimelor și familiilor lor, episcopul diecezan / eparhul sau reprezentatul său trebuie să se ofere să se întâlnească cu ei, să asculte cu răbdare și compasiune experiențele și grijile lor și să împărtășească „sentimentul profund de solidaritate și preocupare“ exprimat de către Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea, în Alocuțiunea sa către Cardinalii Statelor Unite și Oficialii Conferinței (23 aprilie 2002).

Noi episcopii și eparhii ne angajăm să muncim împreună cu frații noștri preoți și diaconi pentru a nutri reconcilierea printre toți oamenii din diecezele / eparhiile noastre. Ne angajăm în mod special să lucrăm cu acele persoane care au fost abuzate și comunitățile care au suferit datorită abuzurilor sexuale a minorilor dacă acestea s-au petrecut în interiorul lor.

Articolul 2. Diecezele / eparhiile trebuie să aibă politici și proceduri stabilite pentru a răspunde prompt la orice afirmație unde există motive să se creadă că a avut loc abuzarea sexuală a unui minor. Diecezele / eparhiile trebuie să aibă o persoană sau persoane competente pentru a coordona asistența pentru grija pastorală imediată a persoanelor care raportează că ar fi fost abuzate sexual ca minori de către cler sau alt personal bisericesc. Procedurile pentru cei ce fac o plângere trebuie să fie ușor accesibile în formă tipărită în principalele limbi în care liturghia este celebrată în dieceză/eparhie și să fie subiectul unor anunțuri publice cel puțin anual.

Diecezele / eparhiile trebuie de asemenea să aibă un comitet de revizuire care să funcționeze ca un corp consultativ confidențial pentru episcop / eparh. Majoritatea membrilor săi trebuie să fie persoane laice care nu sunt aflate în slujba diecezei / eparhiei. Acest comitet trebuie să fie consultat de episcopul diecezan / eparhial în aprecierea sa privind afirmațiile de abuzare sexuală a minorilor și în determinarea de către acesta a faptului dacă clericul în cauză mai e bine să fie păstrat în slujire. Trebuie să revizuiască în mod regulat politicile și procedurile diecezane / eparhiale privitoare la abuzarea sexuală a minorilor. De asemenea, comitetul poate revizui aceste chestiuni atât retrospectiv cât și prospectiv și să dea sfaturi privind toate aspectele legate de aceste cazuri.

Articolul 3. Diecezele / eparhiile nu trebuie să intre în aranjamente care obligă părțile la confidențialitate afară de cazul când victima / supraviețuitorul solicită confidențialitate, iar această solicitare este notată în textul înțelegerii.

Garantarea unui răspuns eficient la acuzațiile de abuzare sexuală a minorilor

Articolul 4. Diecezele / eparhiile trebuie să raporteze acuzația de abuzare sexuală a unei persoane care este minoră autorităților publice. Diecezele/eparhiile trebuie să se conformeze tuturor legilor civile aplicabile în ceea ce privește raportarea acuzațiilor de abuzare sexuală a minorilor către autoritățile civile și să coopereze la investigarea acestora în concordanță cu legislația în vigoare.

Diecezele / eparhiile trebuie să coopereze cu autoritățile publice privind raportarea cazurilor chiar când persoana nu mai este minoră.

În fiecare caz diecezele / eparhiile trebuie să consilieze victimele privind dreptul lor de a face un raport către autoritățile publice și să susțină acest drept.

Articolul 5.

§1. Când un cleric este acuzat de un *delictum gravius*, Ordinariul său trebuie să înceapă o anchetă preliminară, fie personal, fie printr-un delegat, în conformitate cu can. 1717 CDC. Ține de Ordinariu să determine dacă este oportun să impună măsuri de precauție clericului acuzat. Ele pot fi impuse după prezentarea denunțului cel puțin verosimil autorității competente (cf. can. 1722 CDC; articolul 19 din *motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela*). Ordinariul trimite rezultatele, împreună cu *votum*-ul său, Congregației pentru Doctrina Credinței.

§2. După ce a examinat actele cazului, Congregația pentru Doctrina Credinței, având competența exclusivă în materie de *delicta graviora*, va instrui Ordinariul cum să procedeze cu privire la caz. Ar putea include autorizarea episcopului, eparhului sau superiorului religios de a iniția un proces penal judiciar sau administrativ (cann. 1721, 1720 CDC) cu scopul de a căuta adevărul și de a determina dacă clericul acuzat este vinovat pentru acuzele prezentate împotriva lui.

§3. Dacă, după un proces penal canonic sau ca rezultat al unei admiteri a clericului însuși este probat că el e vinovat de abuzul sexual asupra unui minor, va fi aplicată o pedeapsă penală justă conform gravității delictului. Pentru cazurile cele mai grave, vor putea fi chiar demiși din starea clericală sau să fie impusă o viață de rugăciune și penitență. În acest ultim caz, să nu li se permită să celebreze liturghia în public, nici să celebreze sacramentele, nici să se îmbrace în haine sacerdotale, nici să se prezinte ca preoți.

§4. În unele cazuri, clericul poate cere în mod voluntar o dispensă de obligațiile legate de starea clericală. El este liber să prezinte această cerere prin intermediul Ordinariului său care trebuie să trimită cererea la Congregația pentru Doctrina Credinței cu *votum*-ul său.

§5. Unele cazuri sunt atât de grave încât se justifică prezentarea lor direct Sfântului Părinte pentru demiterea clericului *ex officio* cu dispensa de celibat (art. 21 § 2, 2°, SST). În astfel de cazuri, clericul acuzat trebuie să aibă posibilitatea de a formula apărarea sa.

Articolul 6. Trebuie să existe standarde diecezane/eparhiale clare și bine mediatizate privind comportamentul preoțesc și limite adecvate pentru cler și pentru orice alt personal plătit și voluntari ai bisericii în poziții de încredere care au contact regulat cu copiii și tinerii.

Articolul 7. Diecezele/eparhiile trebuie să fie deschise și transparente în a comunica cu publicul despre abuzarea sexuală a minorilor de către cler în limitele respectului pentru intimitatea și reputația indivizilor implicați. Aceasta mai ales în ceea ce privește informarea parohiei și a altor comunități bisericești direct afectate de către abuzarea sexuală a unui minor.

Garantarea responsabilității privind procedurile noastre

Articolul 8. Prin autoritatea Conferinței Episcopilor din România este constituită Comisia pentru Protecția Copiilor și Tinerilor. Ea devine o comisie permanentă a Conferinței. Membrii ei trebuie să includă

reprezentanți din toate regiunile episcopale ale țării, cu noi numiri făcute în mod eșalonat pentru a menține continuitatea în efortul de a proteja copiii și tinerii.

Comisia trebuie să sfătuiască Conferința Episcopilor din România în toate chestiunile legate de protecția copiilor și tinerilor și trebuie să supravegheze dezvoltarea planurilor și programelor de Protecție a Copiilor și Tineretului. Trebuie să furnizeze Conferinței planificare cuprinzătoare și recomandări privind protecția copiilor și tinerilor prin coordonarea eforturilor Secretariatului.

Articolul 9. Secretariatul Comisiei de Protecție a Copiilor și Tineretului, stabilit de către Conferința Episcopilor din România, trebuie să înzestreze cu personal Comisia pentru Protecția Copiilor și Tinerilor și să fie o resursă pentru dieceze/eparhii pentru implementarea programelor de „mediu sigur“ și pentru propusa formare și dezvoltare a personalului diecezan responsabil pentru programele de protecție a copiilor și tinerilor, luând în considerare resursele financiare și de altă natură, precum și populația, suprafața și aspectul demografic al diecezei / eparhiei.

Secretariatul Comisiei trebuie să producă un raport public anual privind progresele făcute în implementarea și menținerea standardelor din acest Ghid. Raportul trebuie să fie bazat pe un proces anual de audit a cărui organizare, proporție și cost trebuie să fie aprobate de către Consiliul Administrativ la recomandarea Comisiei pentru Protecția Copiilor și Tinerilor. Acest raport public trebuie să includă numele acelor dieceze / eparhii pe care auditul le arată a nu fi în conformitate cu prevederile și așteptările Ghidului.

Directorul Executiv al Secretariatului Comisiei este numit de către Președintele CER. Directorul Executiv face rapoarte către Secretariatul General al CER și furnizează Comisiei pentru Protecția Copiilor și Tinerilor rapoarte regulate privind activitățile propriului secretariat.

Articolul 10. Întreaga Biserică, în special laicii, atât la nivel diecezan cât și național, trebuie să fie angajată în menținerea mediilor sigure în Biserică pentru copii și tineri.

Privitor la protejarea credincioșilor în viitor

Articolul 11. Diecezele / eparhiile trebuie să mențină programele de „mediu sigur“ pe care episcopul diecezan/eparhial le consideră a fi în concordanță cu principiile morale catolice. Ele trebuie să fie efectuate în cooperare cu părinți, autorități civile, educatori și organizații comunitare pentru a furniza educație și instrucție pentru copii, tineret, părinți, preoți, educatori, voluntari și alții despre modurile de a face și menține un mediu sigur pentru copii și tineri. Diecezele/eparhiile trebuie să facă cunoscute în mod clar clerului și tuturor membrilor comunității standardele de conduită pentru cler și alte persoane în poziții de încredere în ceea ce privește copii și tinerii.

Articolul 12. Diecezele / eparhiile trebuie să evalueze trecutul tuturor preoților și diaconilor încardinați și neîncardinați care sunt angajați în slujirea ecleziastică în dieceză / eparhie și a întregului personal plătit la nivel diecezan/eparhial, parohial / școlar și de altă natură și voluntarii ale căror îndatoriri includ contactul continuu și nesupravegheat cu minorii. Mai precis, ele trebuie să utilizeze resursele agențiilor comunitare și de aplicare a legilor. În plus, ei trebuie să facă uz de tehnici evaluative și de depistare în a decide potrivirea candidaților pentru hirotonire.

Articolul 13. Pentru a asigura colaborarea continuă și efortul comun în protejarea copiilor și a tinerilor pentru episcopi / eparhi și congregații religioase, doi reprezentanți ai Conferinței Superiorilor Majori trebuie să servească drept consultanți pentru Comisia pentru Protecția Copiilor și Tinerilor. Episcopii diecezani / eparhiali și superiorii majori ai institutelor clericale și delegații lor trebuie să se

întâlnească periodic pentru a-și coordona rolurile în ceea ce privește problema acuzațiilor făcute împotriva unui membru clerical al unui institut religios slujind într-o dieceză / eparhie.

Articolul 14. Ne angajăm să muncim individual în diecezele/eparhiile noastre și împreună ca o Conferință, prin intermediul comitetelor adecvate, pentru a ne întări programele atât pentru formarea preoțească inițială cât și pentru formarea continuă a preoților. Cu urgență reînnoită, vom promova programe de formare umană pentru castitate și celibat atât pentru seminariști cât și pentru preoți bazate pe criteriile găsite în *Pastores Dabo Vobis*, *Programul de formare preoțească* și cele referitoare la formarea permanentă a preoților. Vom continua să asistăm preoții, diaconii și seminariștii în a-și trăi vocația într-un mod loial și integral.

Concluzie

Cu încredere în ajutorul și harul Domnului, noi episcopii / eparhii Conferinței Episcopilor din România:

Ne angajăm la modul cel mai solemn unul față de celălalt și față de tine, poporul lui Dumnezeu că vom munci cât de mult putem pentru protejarea copiilor și tineretului.

Ne angajăm să dedicăm acestui obiectiv resursele și personalul necesar pentru a-l îndeplini.

Ne angajăm să facem tot ce vom putea pentru a hirotoni și a pune în poziții de încredere numai pe aceia care împărtășesc acest angajament de a-i proteja pe copii și tineri.

Ne angajăm că vom munci în vederea vindecării și reconcilierii pentru cei abuzați sexual de către membri ai clerului.

CUPRINS

Preambul	3
Promovarea vindecării și reconcilierea cu victimele/supraviețuitorii abuzurilor sexuale asupra minorilor	4
Garantarea unui răspuns eficient la acuzațiile de abuzare sexuală a minorilor	6
Garantarea responsabilității privind procedurile noastre	7
Privitor la protejarea credincioșilor în viitor.....	9
Concluzie	10

